

УДК 349.3

DOI <https://doi.org/10.33216/2218-5461-2020-40-2-85-93>

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Гаврилюк В.О.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF SOCIAL PROTECTION PUBLIC SERVICE EMPLOYEES

Gavrilyuk V.O.

У статті йдеться про соціальний захист працівників державної служби. Мета статті полягає у з'ясуванні переваг та недоліків сучасного правового регулювання соціального захисту працівників публічної служби. Було виявлено, що соціальний захист працівників публічної служби різниться залежно від категорії таких працівників та напряму діяльності органу публічної служби. У роботі висвітлено необхідність поліпшення соціального захисту працівників державної служби шляхом створення загальних та єдиних норм закону щодо принципів та критеріїв забезпечення такого захисту. Визначені у роботі переваги та недоліки сучасного правового регулювання соціального захисту працівників публічної служби можуть слугувати основою для побудови національної стратегії щодо вдосконалення законодавства та роботи виконавчих органів України з даного питання.

Автором визначено, що до працівників публічної служби зараховуються особи, що перебувають у трудових відносинах із державою в особі державних органів, так й з територіальною громадою. Їх спільною ознакою є наявність владних повноважень, що й не дозволяє включити до переліку працівників державних та комунальних організацій, установ, а також й проведення діяльності щодо виконання державних завдань та надання послуг усьому суспільству, що відрізняє їх від приватних компаній. До переваг соціального захисту працівників публічної служби можливо віднести: спеціалізованість, відповідність сучасній економічній ситуації, забезпеченість. Щодо спеціалізованості, то найбільш яскраво це проявляється у соціальному захисті правоохоронних органів, кожен із яких має різний напрям діяльності. Гарантується стабільність рівня матеріальної допомоги та соціального забезпечення для прокурора та членів його сім'ї, щоб соціальний ризик настання пенсійного віку не мав негативних наслідків. Разом з тим, положення щодо медичної безоплатної допомоги лише за тим місцем, де перебував прокурор на обліку під час служби є спірним, адже не враховує можливості переїзду. Ще однією перевагою соціального захисту працівників публічної служби можливо вважати його відповідність економічній ситуації.

Ключові слова: соціальне законодавство, соціальний захист, публічна служба, працівник публічної служби, державна служба.

Актуальність теми. Одним із ключових завдань держави є надання соціального захисту усім своїм громадянам, однак для праці-

вників публічної служби такий захист дещо відрізнятиметься, оскільки вони перебувають не лише в адміністративних, але й трудових

відносинах із державою, як роботодавцем. Як наслідок саме від державного забезпечення залежить можливість реалізації їх права на працю, належний матеріальний рівень та гідні умови життя, що відповідають економічним умовам. На сьогодні, правове регулювання публічної служби значно змінюється, що пов'язано із направленням її діяльності згідно з новими концепціями публічного адміністрування та децентралізації, а також й усуненням застарілих виключно імперативних методів управління.

Варто наголосити, що питання соціального захисту відноситься до таких, що не можуть ігноруватись державою, а обсяг здійснення соціального захисту обмежуватись, оскільки саме від його рівня залежить можливість працівників публічної служби стабільно виконувати свої повноваження щодо надання послуг населенню та, власне, бути забезпеченим від настання непередбачуваних соціальних ризиків або мати можливість мінімізувати негативні наслідки від невідворотних соціальних ризиків. Саме тому, необхідним є дослідження переваг та недоліків соціального захисту працівників публічної служби за сучасним національним законодавством, що дозволить краще визначити напрями вдосконалення та відзначити позитивні тенденції розвитку, яких і потрібно дотримуватись надалі.

Мета дослідження. 1) проаналізувати сучасні нормативно-правові акти щодо соціального захисту працівників публічної служби; 2) визначити переваги соціального захисту працівників публічної служби; 3) визначити недоліки соціального захисту працівників публічної служби.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Питання соціального захисту працівників публічної служби не втрачає своєї важливості уже тривалий час та його дослідженням займалась велика кількість науковців, однак у зв'язку із частим внесенням змін до

національного законодавства такі наукові напрацювання не є актуальними. Серед яких, що проводили дослідження соціального захисту різних категорій працівників публічної служби можливо виділити наступних: О. Т. Барабаш, Ю. В. Баскакова, В. В. Безусий, Л. М. Булкат, С. О. Ветлинський, Д. М. Добровольський, В. С. Єгорова, В. О. Журавель, Г. С. Іванов, В. О. Маркова, І. В. Мигидин, О. Л. Назаренко, А. Л. Папікян, І. В. Пивовар, Т. В. Пустовойт, А. В. Пшонка, А. П. Рачинський, О. Ф. Толпиго, О. О. Шандула.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні, перелік працівників публічної служби встановлено ч. 17 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України, відповідно до якої «публічна служба - діяльність на державних політичних посадах, у державних колегіальних органах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, інша державна служба, патронатна служба в державних органах, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування» [1]. Таким чином, до працівників публічної служби зараховуються особи, що перебувають у трудових відносинах із державою в особі державних органів, так й з територіальною громадою. Їх спільною ознакою є наявність владних повноважень, що й не дозволяє включити до переліку працівників державних та комунальних організацій, установ, а також й проведення діяльності щодо виконання державних завдань та надання послуг усьому суспільству, що відрізняє їх від приватних компаній. Саме тому, вони й потребують спеціального соціального захисту, який би враховував усі особливості та головне соціальні ризики, що можуть настати для працівника публічної служби. Однак, аналіз комплексу нормативно-правових актів, що регулюють дане питання свідчить про наявність як переваг, так й недоліків сучасного соціального захисту даної катего-

рії працівників, що пов'язано із застосуванням неактуальних підходів до управління та правового регулювання. До переваг соціального захисту працівників публічної служби можливо віднести:

1. Спеціалізованість
2. Відповідність сучасній економічній ситуації
3. Забезпеченість

Щодо спеціалізованості, то найбільш яскраво це проявляється у соціальному захисті правоохоронних органів, кожен із яких має різний напрям діяльності. Так, соціальний захист суддів здійснюється через надання більшого часу на відпустку, адже ст. 136 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що «суддям надається щорічна оплачувана відпустка тривалістю 30 робочих днів з виплатою, крім суддівської винагороди, допомоги на оздоровлення в розмірі посадового окладу» [2]. Відмінність полягає у додатковій виплаті саме на оздоровлення, що для звичайних працівників лише в окремих випадках може супроводжувати відпустку, а отже й здійснюється захист, як фізичного, так й психологічного здоров'я судді, що безпосередньо буде впливати на його можливість якісно виконувати свої функції в майбутньому. Крім того, збільшеною є й тривалість відпустки у порівнянні із тією, що встановлена КЗпПУ, а для судів із стажем більше 10 років, вона продовжується ще на 15 днів, що є доцільним для пропорційного збільшення часу відновлення до часу роботи та, власне, перебування у стресових ситуаціях.

Серед відмінних рис соціального захисту саме працівників прокуратури варто відзначити ч. 3 ст. 84 Закону України «Про прокуратуру», відповідно до якої «за пенсіонерами і членами їхніх сімей зберігаються гарантії соціального захисту, передбачені цим Законом та іншими законодавчими актами. Пенсіонери і члени їхніх сімей, що прожи-

вають разом із ними, мають також право на безкоштовне медичне обслуговування в тих медичних закладах, в яких вони перебували на обліку до виходу на пенсію прокурора» [3]. Тобто, гарантується стабільність рівня матеріальної допомоги та соціального забезпечення для прокурора та членів його сім'ї, щоб соціальний ризик настання пенсійного віку не мав негативних наслідків. Разом з тим, положення щодо медичної безоплатної допомоги лише за тим місцем, де перебував прокурор на обліку під час служби є спірним, адже не враховує можливості переїзду. Дійсно, можливість отримувати безкоштовну медичну допомогу лише в одному місці є обґрунтованою, адже не дозволяє зловживати таким правом, однак таке соціальне забезпечення повинно взаємодіяти із правом на свободу місця проживання.

Щодо соціального захисту поліцейських, то він є майже аналогічним до захисту державних службовців та працівників прокуратури, однак суттєва відмінність визначена ст. 103 Закону України «Про Національну поліцію України», відповідно до якої «особа, у якої один із батьків є поліцейським та має вислугу в календарному обчисленні 20 років і більше, користується переважним правом зарахування до ліцеїв системи Міністерства внутрішніх справ України, до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, за умови успішного складання іспитів та відповідності іншим вимогам і правилам прийому до цих навчальних закладів протягом трьох років після здобуття необхідного для вступу рівня загальної середньої освіти» [4]. Тобто, соціальний захист самого працівника Національної поліції здійснюється через зменшення витрат на освіту членів його сім'ї. Важливим є відповідність особи, що бажає вступити до спеціальних вищих закладів освіти усім стандартним вимогам щодо проходження зовнішнього неза-

лежного оцінювання або конкурсу, що буде гарантією реальності бажання та можливості завершити таке навчання. Тож, спеціалізованість полягає у тому, що держава враховує специфіку тієї чи іншої діяльності публічного службовця, можливість настання соціального ризику, небезпечність його роботи для фізичного та психологічного здоров'я та на основі даних показників й визначає та поступово збільшує рівень соціального захисту.

Ще однією перевагою соціального захисту працівників публічної служби можливо вважати його відповідність економічній ситуації. Так, до прикладу ч. 4 ст. 20 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» передбачено, що «після закінчення строку повноважень, на який особу було обрано на посаду Уповноваженого, їй надається робота (посада), на якій вона працювала до призначення і яка зберігається за нею на час виконання нею обов'язків Уповноваженого, а в разі неможливості надання цієї роботи (посади) - інша рівноцінна робота (посада) на тому ж або, за її згодою, іншому підприємстві, в установі, організації» [5]. Тобто, враховується потреба у забезпеченні належного матеріального становища особи та здійснюється її захист від соціального ризику щодо безробіття. Важливою умовою саме забезпечення відповідності економічній ситуації є право на переведення на рівнозначну посаду, що означає стабільність та гарантованість реалізації права на працю.

Також, прикладом соціального захисту, що враховує економічну ситуацію у державі та, власне, вартість придбання житла є ст. 140 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», де визначено, що «судді, члени їхніх сімей та їхнє майно перебувають під особливим захистом держави. Служба судової охорони, органи правопорядку зобов'язані вживати необхідних заходів для забезпечення безпеки судді, членів його сім'ї, збереження

їхнього майна, якщо від судді надійде відповідна заява» [2]. Важливо, що захист прав на безпеку життя та здоров'я, а також на приватну власність поширюється не лише на суддю, але й на членів його родини, оскільки зрозумілою є їх соціальна роль та можливість вплинути на рішення судді саме через членів сім'ї. Варто наголосити, що існує окремий законодавчий акт, що регулює здійснення саме державного захисту усіх соціальних та природних прав правоохоронних органів, а отже й охоплює кожен небезпечну ситуацію, яка може виникнути та заходи щодо її розв'язання. Тож, відповідність економічній ситуації полягає у тому, що, зазвичай, соціальний захист стосується або ж надання матеріальної допомоги у певному розмірі або покриття витрат на реалізацію соціального права, як то освіту, житло або медичну допомогу. Усі вони залежать саме від фінансових можливостей держави та економічних умов. Відповідність же забезпечується або ж визначення мінімального розміру, який зазвичай становить розмір заробітної плати або ж через покриття усіх витрат державою на пряму, без доступу до таких коштів посередників.

Також, перевагою, можливо вважати забезпеченість, гарантування соціального захисту працівників публічної служби. Так, до прикладу у ст. 138 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що «після призначення на посаду суддя, який потребує поліпшення житлових умов, забезпечується службовим житлом за місцем знаходження суду органами місцевого самоврядування» [2]. Окрім того, що суддя забезпечується житлом, воно й знаходиться за місцем його працевлаштування, що дозволяє суттєво зекономити на тривалості дороги до суду та власне збільшити час відпочинку. Щодо обов'язку забезпечити реалізацію такої потреби, то закріплення його саме за органами місцевого самоврядування є спірним, адже

територіальна громада не обирає суддю самостійно, а отже й не повинна відповідати за його забезпечення.

Прикладом забезпеченості соціального захисту уже державних службовців стосується права на догляд за членами сім'ї. Так, ч. 3 ст. 41 Закону України «Про державну службу» визначено, що «не допускається переведення в іншу місцевість державного службовця - вагітної жінки або особи, яка є єдиним опікуном дитини віком до 14 років, а також державного службовця, який у встановленому законодавством порядку визнаний особою з інвалідністю; а п. 10 ст. 46 даного Закону, до стажу державної служби зараховуються: час перебування державного службовця у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі якщо дитина потребує домашнього догляду до досягнення дитиною шестирічного віку» [6]. Позитивним у даному випадку є встановлення права не лише державно службовця-жінки, а працівника будь-якої статті, який здійснює догляд за дитиною або ж є опікуном на соціальний захист, що виступає й гарантією рівності та недискримінації. Крім того, дана норма надає вищий рівень соціального захисту працівникам державної служби, ніж те передбачене Кодексом законів про працю.

Таким чином, забезпеченість, як перевага соціального захисту працівників публічної служби полягає у тому, що хоча й держава може змінювати самий обсяг соціального захисту, щодо права користуватись житлом для суддів або ж отримувати медичну допомогу закордоном для працівників поліції, однак мінімальний можливий рівень їх реалізації, що особливо стосується пенсійного забезпечення є гарантованим та не може бути змінений законодавцем, оскільки суперечитиме Конституції України.

Разом з тим, законодавство, що регулює діяльність працівників публічної служби не є

досконалим, а отже й серед недоліків сучасного соціального захисту таких працівників варто виділити такі:

1. Низька якість юридичної техніки
2. Соціальна неактуальність
3. Відсутність єдиних засад

Щодо низької якості юридичної техніки, то варто звернути увагу на правове регулювання соціального захисту військовослужбовців, що здійснюється Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», аналіз якого свідчить про наявність дублювання конституційних гарантій, як то право на свободу світогляду і віросповідання та недоторканності особи [7]. Найперше, виникає питання щодо необхідності такого повторення, адже наведеними конституційними правами володіє кожна людина. Крім того, такі права не доповнюються щодо способів та методів захисту саме щодо військовослужбовців, що теж свідчить про відсутність необхідності у їх дублюванні.

Також, відповідно до ч. 6 ст. 12 даного Закону «військовослужбовці, які мають вислугу на військовій службі не менше 17 років та потребують поліпшення житлових умов, мають право на одержання земельної ділянки для будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд в населених пунктах, обраних ними для проживання з урахуванням встановленого порядку. Органи місцевого самоврядування зобов'язані надавати земельні ділянки та в межах визначених законом повноважень допомогу в будівництві» [7]. Аналізуючи таку норму виникає питання щодо форми допомоги від органів місцевого самоврядування для такого будівництва та, власне її строкам. До прикладу, існує окремий порядок кредитування для отримання житла військовослужбовцями, що дозволяє чітко розуміти увесь процес отримання права власності на будинок чи квартиру. Однак, у да-

ному випадку чітке коло повноважень органів місцевого самоврядування не визначено. Крім того, із даної норми можливо зрозуміти, що право на отримання земельної ділянки не має одноразового характеру, що дозволяє військовослужбовцю звертатись із відповідними заявами та отримувати земельні ділянки для будівництва житла на різних територіях, що уже має характер зловживання правом.

Таким чином, низька якість юридичної техніки, що проявляється у використанні застарілих юридичних формувань, як то «вищий навчальний заклад» для права на освіту осіб, один із батьків якого є працівником поліції, а також й відсутність чітких обов'язків вповноважених органів щодо надання соціального захисту працівникам публічної служби, що породжує потребу у створенні окремих підзаконних актів.

Наступним недоліком соціального захисту працівників публічної служби є соціальна неактуальність. Так, звертаючись до соціального захисту державних службовців, то ст. 54 Закону України «Про державну службу» встановлено, що «державному службовцю у випадках і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України, може надаватися службове житло. Державним службовцям може надаватися матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань» [6]. Тобто, соціальний захист стосується права на матеріальне забезпечення та житло, що у сукупності можливо вважати гарантіями втілення права на гідний рівень життя. Разом з тим, звертаючись уже щодо практики втілення права на житло, стає зрозумілим, що актуального порядку його втілення не визначено, а у державному бюджеті такого виду видатків не передбачено.

Щодо матеріальної допомоги, то вона встановлюється ст. 2 Порядку надання державним службовцям матеріальної допомоги

для вирішення соціально-побутових питань, де визначено, що «державним службовцям матеріальна допомога може надаватися один раз на рік у розмірі середньомісячної заробітної плати на підставі особистої заяви» [8]. Таким чином, надання матеріальної допомоги є правом, а не обов'язком безпосереднього керівника державного службовця, що уже свідчить про не гарантованість її отримання. Крім того, спірним є визначення розміру такої допомоги саме як середньомісячної заробітної плати, оскільки необхідним є врахування саме потреб працівника державної служби, а отже й більш доцільним є встановлення переліку соціальних потреб, як то лікування, косметичний ремонт квартири або ремонт автомобільного транспорту, де визначити дещо збільшену суму матеріальної допомоги за наявності підтвердження її необхідності. У той же час, для матеріальної допомоги уже в інших випадках можливо встановити її розмір відповідний заробітній платі. Тож, такий недолік, як соціальна неактуальність полягає у невідповідності рівня соціального захисту вимогам та потребам суспільства та працівникам публічної служби, як його учасникам. Така неактуальність може й проявлятися через недостатність соціального захисту, як у випадку із службовцями органів місцевого самоврядування, так й у його надмірності, як то щодо додаткової відпустки для суддів, хоча праця прокурорів або ж працівників поліції є не менш важкою, стресовою та соціально важливою.

Наступним недоліком соціального захисту працівників публічної служби є відсутність єдиних засад його здійснення. Так, звертаючись, уже до аналізу Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», можливо помітити, що окремих норм права щодо їх соціального захисту, тривалості відпусток або ж робочого дня не встановлено. Однак, ст. 2 Прикінцевих положень даного Закону визначено, що «дія Закону

України «Про державну службу» поширюється на органи і посадових осіб місцевого самоврядування в частині, що не суперечить Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», цьому Закону та іншим законам України, що регулюють діяльність місцевого самоврядування» [9]. Таким чином, можливо дійти висновку, що соціальний захист працівників органів місцевого самоврядування є аналогічним до соціального захисту працівників державної служби. Звісно, позитивним є вирішення прогалини щодо недостатнього правового регулювання їх діяльності через застосування іншого законодавства. Водночас, служба саме в органах місцевого самоврядування має певні особливості щодо мети й призначення, а також повинна розвиватись в контексті децентралізації влади та відповідного їй фінансування, а оскільки соціальний захист здійснюється саме державою, то це лише ускладнюватиме перехід до нового децентралізованого управління.

В той же час, соціальний захист народних депутатів здійснюється окремо щодо кожного права. Так, відповідно до ст. 35 Закону України «Про статус народного депутата України», «у витратах на забезпечення діяльності Верховної Ради України передбачаються кошти на оренду житла або винайм готельного номера. Право на отримання таких коштів мають народні депутати, не забезпечені житлом у місті Києві, і місце їх проживання, відповідно до його реєстрації, знаходиться на відстані понад 30 км від меж міста Київ» [10]. Тобто, найперше, значною є різниця між правовим регулюванням отримання права на житло суддею, державним службовцем та народним депутатом, порядок фінансування яких є різним. У даному випадку, наявність коштів у бюджеті є гарантованою, коли ж право на отримання житла державним службовцем немає чіткої реалізації. Також, виникає питання щодо необхідності

виділення сам коштів на оренду житла чи знімання готельного номеру, адже більш доречним була б побудова окремого житлового квартирнього будинку, де б могли залишатись депутати під час сесійної роботи. Таким чином, можливо було б уникнути ситуації із зловживання правом та необґрунтованим збільшенням витрат на оренду, а наявність власного житлового приміщення дозволяла б використовувати його депутатами різних скликань.

Тож, створення окремого нормативно-правового акту щодо соціального захисту працівників публічної служби дозволило б закріпити принципи та критерії його здійснення базові обов'язки держави та органів місцевого самоврядування, а також й мінімально можливі рівні. Зі свого боку, це дозволило б уникнути сучасної негативної ситуації щодо неоднорідності соціального захисту при фактичному однаковому навантаженні на працівників публічної служби та їх можливості зловживання правами та застосовувати корупцію для збільшення власного рівня соціального захисту.

Висновки. Отже, на основі проведеного аналізу можливо зрозуміти, що необґрунтованість вибору рівня матеріального забезпечення та загальність правового регулювання соціального захисту, не дозволяють створювати окремі соціальні гарантії для тих працівників публічної служби, для яких ймовірність настання соціального ризику є вищою. Застарілість же нормативно-правового регулювання, що створює мертве законодавство, яке, хоча і є чинним, але фактично не може бути втіленим для здійснення соціального захисту таких працівників. Звісно, позитивним є стабільність та гарантованість отримання мінімального розміру соціального забезпечення та, власне, захисту, однак критерії визначення мінімальних потреб далеко не завжди є об'єктивним. Тож, виділення переваг та недоліків соціального захисту

працівників публічної служби свідчить, що його правове регулювання потребує значного вдосконалення в контексті синхронізації із європейськими тенденціями державного та місцевого управління. Крім того, необхідним є створення нормативно-правового акту, що регулював би основи соціального захисту для усіх видів працівників публічної служби, що дозволило б гарантувати рівність даного захисту.

Література:

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України 06.07.2005 № 2747-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2005. №35. С. 1358
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2016. № 31. С. 7.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2102. №2. С. 54.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2015. №40. С. 1970.
5. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. С. 99.
6. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2016. №.4 С. 43.
7. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1991. № 15. С. 190.
8. Про затвердження Порядку надання державним службовцям матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 500. Офіційний вісник України. 2016. № 65. С. 44.
9. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001 № 33. С. 175.
10. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1993 № 3. С. 17.

References:

1. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy 06.07.2005 № 2747-

IV. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2005. №35. S. 1358

2. Pro sudoustrii i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 № 1402-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2016. № 31. S. 7.

3. Pro prokuraturu: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1697-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2102. №2. S. 54.

4. Pro Natsionalnu politsiuu: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2015. №40. S. 1970.

5. Pro Upovnovazhenoho Verkhovnoi Rady Ukrainy z prav liudyny: Zakon Ukrainy vid 23.12.1997 № 776/97-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1998. № 20. S. 99.

6. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 № 889-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2016. №.4 S. 43.

7. Pro sotsialnyi i pravovyi zakhyst viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei: Zakon Ukrainy vid 20.12.1991 № 2011-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 1991. № 15. S. 190.

8. Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia derzhavnym sluzhbovtziam materialnoi dopomohy dlia vyrishennia sotsialno-pobutovykh pytan: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.08.2016 № 500. Ofitsiynyi visnyk Ukrainy. 2016. № 65. S. 44.

9. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia: Zakon Ukrainy vid 07.06.2001 № 2493-III. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2001 № 33. S. 175.

10. Pro status narodnoho deputata Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 17.11.1992 № 2790-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 1993 № 3. S. 17.

Gavrilyuk V.O. Advantages and disadvantages of social protection public service employees. – Article.

The article deals with the social protection of public service workers. The aim is to find out advantages and disadvantages of modern legal regulation of social protection of public service workers. Revealed that the social protection of public service workers varies depending on the category of such employees and the direction of public service activities. The paper highlighted the need for improved social protection for public service employees by creating common and uniform rules of law on the principles and criteria for providing such protection. Discussed in the article advantages and disadvantages of the current state of social protection of public service workers can be used as the basis of strategy to improve the work of legislative and executive power in Ukraine.

The author determined that public service employees include persons who are in labor relations with the state in the person of state bodies and with the territorial community. Their common feature is the presence of power, which does not allow to include in the list of employees of state and municipal organizations, institutions, as well as activities to perform public tasks and provide services to society as a whole, which distinguishes them from private companies. The advantages of social protection of public service employees include: specialization, compliance with the current economic situation, security. As for specialization, it is most clearly manifested in the social protection of law enforcement agencies, each of which has a different field of activity. The level of material assistance and social security for the prosecutor and his family members is guaranteed, so that the social risk of reaching retirement age does not have negative consequences. At the same time, the provision on free medical care only in the place where the prosecutor was registered during the service is disputable, as it does not take into account the possibility of relocation. Another advantage of social protection of public service employees can be considered its compliance with the economic situation.

Key words: social legislation, social protection, public service, public service worker, civil service.

Гаврилюк В.О. Преимущества и недостатки социальной защиты государственных служащих. - Статья.

В статье говорится о социальной защите работников государственной службы. Цель статьи состоит в выяснении преимуществ и недостатков современного правового регулирования социальной защиты работников публичной службы. Было обнаружено, что социальная защита работников публичной службы различается в зависимости от категории таких работников и направления деятельности органа публичной службы. В работе освещены необходимость улучшения социальной защиты работников государственной службы путем создания общих и единых норм закона о принципах и критериев обеспечения такой защиты. Определенные в работе преимущества и недостатки современ-

ного правового регулирования социальной защиты работников публичной службы могут служить основой для построения национальной стратегии по совершенствованию законодательства и работы исполнительных органов Украины по данному вопросу.

Автором определено, что к работникам публичной службы зачисляются лица, находящиеся в трудовых отношениях с государством в лице государственных органов, так и с территориальной общиной. Их общей чертой является наличие властных полномочий, и не позволяет включить в перечень работников государственных и коммунальных организаций, учреждений, а также и проведения деятельности по выполнению государственных задач и предоставления услуг всему обществу, что отличает их от частных компаний. К преимуществам социальной защиты работников публичной службы можно отнести: специализированность, соответствие современной экономической ситуации, обеспеченность. По специализированности, то наиболее ярко это проявляется в социальной защите правоохранительных органов, каждый из которых имеет различное направление деятельности. Гарантируется стабильность уровня материальной помощи и социального обеспечения для прокурора и членов его семьи, чтобы риск наступления пенсионного возраста не имел негативных последствий. Вместе с тем, положение о медицинской безвозмездной помощи только за тем местом, где находился прокурор на учете во время службы является спорным, ведь не учитывает возможности переезда. Еще одним преимуществом социальной защиты работников публичной службы можно считать его соответствии экономической ситуации.

Ключевые слова: социальное законодательство, социальная защита, публичная служба, работник публичной службы, государственная служба.

Авторська довідка:

Гаврилюк Володимир Олегович, кандидат юридичних наук.

Стаття надійшла до редакції: 22 грудня 2020 р.